

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

07 martie 2017

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență:
Președinte –Elena Covalenco,
Judecători – Ion Guzun, Liliana Catan, Iurie Diaconu și Nadejda Toma,
judecând în ședință, fără participarea părților, recursurile ordinare, declarate de
procurorul din Procuratura de nivelul Curții de Apel Bălți, Costăș Valentina și de
avocatul Scutelnic Constantin în numele părții vătămate Munteanu Ion, prin care se
solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 18 mai 2016, în
cauza penală în privința lui

Nistor Ion XXXX, născut la XXXX, originar și locuitor din
r-nul XXX, s. XXXXX.

Termenul examinării cauzei:

Instanța de fond de la 10.12.2010 pînă la 27.06.2011;

Instanța de apel de la 02.08.2011 pînă la 13.06.2013;

Instanța de recurs de la 08.10.2013 pînă la 11.02.2014;

Instanța de apel de la 03.03.2014 pînă la 18.05.2016;

Instanța de recurs de la 03.08.2016 pînă la 07.03.2017.

Procedura prevăzută de art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală a fost
legal executată.

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție asupra recursurilor ordinare în
cauză în baza actelor din dosar,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Edineț din 27 iunie 2011, a fost încetat procesul
penal în privința lui Nistor Ion, învinuit de comiterea infracțiunii prevăzute de art.
191 alin. (5) Cod penal, din motiv că există o hotărâre a organului de urmărire penală,
pentru aceeași faptă, de încetare a urmăririi penale și scoatere a persoanei de sub
urmărirea penală.

Nistor Ion a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 253 alin. (2) lit. b)
Cod penal, la amendă în mărime de 500 unități convenționale, cu privire de dreptul
de a ocupa anumite funcții și de a exercita o anumită activitate pe un termen de 2 ani.

În temeiul art. 84 alin. (4) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin
cumularea parțială a pedepsei numite și a pedepsei neexecutate aplicate prin sentința
Judecătoriei Edineț din 16 decembrie 2010, i-a fost stabilită pedeapsa definitivă sub
formă de amendă în mărime de 600 unități convenționale, cu privire de dreptul de a
ocupa anumite funcții și de a exercita o anumită activitate pe un termen de 2 ani.

Acțiunea civilă înaintată de către SC „XXX” SRL a fost respinsă, deoarece pe
acest caz este deja o hotărâre judecătorească rămasă irevocabilă, iar acțiunea înaintată
de către IFS XXXX a fost admisă în principiu, urmînd ca asupra cuantumului
despăgubirilor să se pronunțe instanța în ordinea procedurii civile.

2. În fapt, prima instanță a reținut că, Nistor Ion activînd în calitate de
colector de lapte la SRL „XXXX” la punctul de colectare din satul XXXX, raionul
XXXX, folosind situația de serviciu, ilegal a însușit banii destinați pentru plata
cetățenilor, pentru laptele predat în lunile octombrie, noiembrie, decembrie 2009 și
lunile ianuarie - februarie 2009 și anume de la XXX, XXXX, XXXX, XXXX,
XXXX, XXXX, XXXX, XXXX, XXXX, XXXX, XXXX, XXXX, XXX, XX, Văcari Vasile,

XXXX, XXXX și XXXX, cauzându-le o pagubă materială considerabilă în sumă totală de 35 927 lei.

Tot el, Nistor Ion, activînd în calitate de director al SRL „XXXXX” în perioada lunilor februarie-martie 2009 a colectat lapte de la GT „XXXXX”, pe care l-a predat la SA „XXXXX” din Soroca nr. 2. În rezultat Nistor Ion, folosind situația de serviciu a însușit ilegal banii primiți de la fabrică în sumă 225 394 lei pentru achitarea cu GT „Ion Munteanu”.

În drept, acțiunile lui Nistor Ion au fost încadrate în prevederile art. 191 alin. (5) Cod penal - delapidarea averii străine, adică însușirea ilegală a bunurilor altei persoane, încredințate în administrarea vinovatului, săvîrșită în proporții deosebit de mari.

Tot el, Nistor Ion, activînd în calitate de director al SRL „XXXX” și al SRL „XXXX” care sunt înregistrați ca plătitori ai TVA, cu scopul de a evita plata TVA în bugetul național a efectuat livrarea mărfii - laptelui în cantitate de 7 623 011 lei către SRL „XXXXX”, neachitînd datoria și știind despre faptul că, lichidarea debitorului aduce stingerea tuturor creanțelor față de creditori, s-a adresat către Judecătoria Economică cu cerere introductivă pentru a iniția procedura de lichidare a întreprinderii SRL „XXXX”.

La 17 aprilie 2009, în Monitorul Oficial nr.75-77 a fost publicată încheierea Curții de Apel Economice a Republicii Moldova din 06.04.2009, prin care, în temeiul art. 153 Legii insolvenței, s-a dispus respingerea cererii introductive depusă de SRL „XXXXX” conducător și fondator al căreia este Nistor Ion, privind intentarea procesului de insolvență, din motivul lipsei masei debitoriale, fiind intentată procedura de lichidare a debitorului.

În rezultatul acțiunilor infracționale ale lui Nistor Ion, în bugetul public național nu au fost virăți banii în sumă de 982 089,71 lei.

În drept, aceste acțiunile ale lui Nistor Ion au fost încadrate în prevederile art. 253 alin. (2) lit. b) Cod penal - insolvența fictivă, care a cauzat debitorului daune în proporții deosebit de mari.

Tot el, Nistor Ion, intenționat, avînd scopul de a evita plata datoriei formate în rezultatul tranzacției de vânzare-cumpărare în baza contractului nr. 48/03 din 05.02.2008 conform căruia SRL „XXXXX” în conformitate cu facturile fiscale SW 066040 din 20.02.2008 și SW 1026292 din 02.05.2008 a livrat SRL „XXXXX” marfa-îngrășămintă minerale la suma totală 1 097 090 lei.

Astfel, fiind director al SRL „XXXX” și al SRL „XXXX”, știind că SRL „XXX” are datorii față de SRL „XXXX” în sumă totală de 7 623 011 lei și faptul că, lichidarea debitorului duce la stingerea tuturor creanțelor față de creditori, s-a adresat către Judecătoria Economică cu cererea introductivă pentru a iniția procedura de lichidare a întreprinderii SRL „XXXXX”.

La 17 aprilie 2009, în Monitorul Oficial nr. 75-77 a fost publicată încheierea Curții de Apel Economice a Republicii Moldova din 06 aprilie 2009, prin care, în temeiul art. 153 Legii insolvenței, s-a dispus respingerea cererii introductive depusă de SRL „XXXXX” conducător și fondator a căreia este Nistor Ion, privind intentarea procesului de insolvență, din motivul lipsei masei debitoriale, fiind intentată procedura de lichidare a debitorului.

În ședința instanței de judecată, procurorul a solicitat de a califica aceste acțiuni în baza art. 253 alin. (2) lit. b) Cod penal și a exclude din învinuire comiterea

infracțiunii prevăzute de art. 252 alin. (2) lit. b) Cod penal - insolvabilitatea intenționată.

3. Sentința menționată a fost atacată cu apeluri de către procuror, reprezentantul SRL „XXXXX”, Platon Eduard și de către inculpatul Nistor Ion.

3.1. *Procurorul* în apelul declarat a solicitat casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care Nistor Ion să fie condamnat în baza art. 253 alin. (2) lit. b) Cod penal, la 2 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de 3 ani, în baza art. 191 alin. (5) Cod penal, la 8 ani închisoare, iar în baza art. 84 Cod penal, definitiv - 10 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de 3 ani, pedeapsa stabilită prin sentința anterioară de 500 unități convenționale să fie executată de sine stătător, cu admiterea acțiunilor civile înaintate, invocând că instanța de fond corect a calificat acțiunile inculpatului în baza art. 253 alin. (2) lit. b) Cod penal, însă incorect a încetat procesul penal în baza art. 191 alin. (5) Cod penal, deoarece încetarea procesului penal duce la încălcarea drepturilor părților vătămate la o examinare echitabilă a cauzei, prevăzută de art. 6 CEDO, această încălcare fiind un viciu fundamental de care a fost afectată ordonanța procurorului de încetare a urmăririi penale și scoatere a lui Nistor Ion de sub urmărirea penală.

Prin dispozitivul sentinței instanța de fond a aplicat inculpatului o pedeapsă complementară - privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții și de a exercita o anumită activitate pe un termen de 2 ani, fără a fi specificat funcția sau activitatea de care a fost privat inculpatul, sentința contravine prevederilor legale și nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, iar motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii.

Suplimentar, procurorul în ședința de judecată a invocat că, din concluziile scrise ale procurorului care a înaintat apelul, expuse în instanța de fond, rezultă că învinuirea inculpatului a fost adusă în baza art. 253 alin. (2) lit. b) Cod penal, în ce privește învinuirea în baza art. 252 alin. (2) lit. b) Cod penal, a menționat că, inițial acuzatorul de stat s-a referit la prevederile acestei norme penale, dar a susținut învinuirea și a înaintat apel numai referitor la învinuirea în baza art. 253 alin. (2) lit. b) Cod penal. Consideră că, vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 191 alin. (5) Cod penal și art. 253 alin. (2) lit. b) Cod penal, a fost dovedită pe deplin.

Din concluziile înaintate de către procurorul Begu A., reiese că, a fost susținută poziția de învinuire în baza art. 253 alin. (2) lit. b) Cod penal, art. 252 alin. (2) lit. b) Cod penal și art. 191 alin. (5) Cod penal, în concluziile scrise ale acuzatorului de stat fiind descrisă fapta cu insolvabilitatea fictivă, cu referirea la art. 252 alin. (2) lit. b) Cod penal, dar la finele concluziilor fiind omisă această învinuire. Au fost pornite cauze penale separate, atât pe capătul de învinuire ce ține de insolvabilitatea fictivă, cât și pe cel ce ține de insolvabilitatea intenționată. Pe episodul cu SRL „XXXX” urmărirea penală a fost intentată conform art. 252 alin. (2) lit. b) Cod penal, în ordonanța de pornire a urmăririi penale fiind expuse detaliat motivele care au servit la începerea urmăririi penale, astfel a fost susținută poziția pe toate capetele de învinuire, inclusiv art. 253 alin. (2) lit. b) Cod penal, art. 252 alin. (2) lit. b) Cod penal și art. 191 alin. (5) Cod penal.

3.2. *Reprezentantul SRL „XXXXX”, Platon Eduard* în apelul declarat a solicitat casarea sentinței în partea respingerii acțiunii civile înaintate de SRL „XXXXXX” privind încasarea datoriei în mărime de 1 097 090 lei și taxei de stat în sumă de 32 912,70 lei, cu admiterea acțiunii civile înaintate și încasarea sumelor pretinse din contul lui Nistor Ion în beneficiul SRL „XXXX”, invocând că instanța de fond greșit a interpretat sensul acțiunii civile înaintate, deoarece din conținutul acesteia reiese că sumele solicitate, trebuie să fie încasate de la inculpat și nu din contul SRL „XXXXX” în beneficiul SRL „XXXX” și, dat fiind faptul că Nistor Ion a fost recunoscut vinovat în baza art. 253 alin. (2) lit. b) Cod penal, respectiv SRL „XXXXX” urmează a fi recunoscută ca parte vătămată.

3.3. *Inculpatul Nistor Ion* în apelul declarat a solicitat casarea sentinței, în partea ce ține de condamnarea în baza art. 253 alin. (2) lit. b) Cod penal și în partea admiterii acțiunii Inspectoratului Fiscal de Stat Edineț, cu pronunțarea unei hotărâri de achitare, invocând că nu este de acord cu sentința primei instanțe în partea condamnării în baza art. 253 alin. (2) lit. b) Cod penal, infracțiune care presupune răspundere pentru insolvabilitate fictivă, în situația dată există hotărârea Curții de Apel Economică din 22.12.2010, prin care s-a dispus lichidarea SRL „XXXX”, iar creanțele neexecutate au fost considerate ca stinse, astfel insolvabilitatea SRL „XXXXXX” a fost una reală și nu fictivă, concluzia primei instanțe privitor la prezența unei insolvabilități fictive pentru care a fost condamnat nu are suport legal și material, la fel nu este de acord cu admiterea acțiunii depuse de către Inspectoratul Fiscal de Stat Edineț, deoarece asupra pretențiilor materiale înaintate există o hotărâre judecătorească și nu pot fi examinate și soluționate printr-o altă hotărâre judecătorească.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 13 iunie 2013, au fost respinse, ca nefondate, apelurile declarate de către reprezentantul SRL „Artasbocem”, Platon Eduard și de către inculpatul Nistor Ion.

A fost admis apelul procurorului, casată parțial sentința, inclusiv din oficiu și pronunțată o nouă hotărâre, prin care a fost încetat procesul penal în privința lui Nistor Ion în baza art. 252 alin. (2) lit. b) Cod penal, deoarece există circumstanțe, care exclud urmărirea penală în temeiul art. 275 pct. 9) Cod de procedură penală.

Nistor Ion a fost condamnat în baza art. 253 alin. (2) lit. b) Cod penal, la amendă în mărime de 500 unități convenționale, ce constituie 10 000 lei, cu privarea de dreptul de a gestiona organe comerciale statale și nestatale pe un termen de 2 ani.

În rest, au fost menținute dispozițiile instanței de fond.

4.1. Pentru a se pronunța, instanța de apel a menționat că, apelul declarat de către inculpat este contradictoriu circumstanțelor stabilite pe cauză și l-a respins, deoarece apelul este o relatare a versiunii inculpatului în viziunea sa, aceste relatări se contrazic total cu probele cercetate, care demonstrează cu certitudine vina inculpatului în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 253 alin. (2) lit. b) Cod penal.

De asemenea, instanța de apel a considerat apelul reprezentantului SRL „Artasbocem”, Platon Eduard declarativ și care nu are la bază motive întemeiate, iar afirmațiile invocate urmează a fi respinse, deoarece nu corespund circumstanțelor stabilite de instanța de fond pe parcursul examinării cauzei, în legătură cu ce apelul respectiv a fost respins ca nefondat.

Au fost respinse afirmațiile invocate în apel referitor la faptul că, instanța de fond greșit a interpretat sensul acțiunii civile înaintate de către SC „XXXXX” SRL,

deoarece din conținutul acesteia reiese că, sumele solicitate trebuie să fie încasate de la inculpat și nu din contul SRL „XXXX” și, dat fiind faptul că Nistor Ion a fost recunoscut vinovat în baza art. 253 alin. (2) lit. b) Cod penal, respectiv SC „XXXXX” SRL urmează a fi recunoscut ca parte vătămată, pentru că societatea dată de fapt a fost recunoscută ca parte vătămată referitor la învinuirea adusă în baza art. 252 alin. (2) lit. b) Cod penal, învinuire care nici nu a fost susținută de acuzare.

Mai mult, prin hotărârea Judecătoriei Economice de circumscripție din 26.03.2009, a fost admisă acțiunea civilă cu încasarea de la SRL „XXX” în folosul SC „XXX” SRL a sumei de 1 097 090 lei și taxei de stat 32 912,70 lei, hotărâre care este în vigoare și are puterea lucrului judecat, astfel aceiași sumă pretinsă nu poate fi încasată repetat de la Nistor Ion, mai ales că ultimul nici nu a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii incriminate pe art. 252 alin. (2) lit. b) Cod penal.

Cât privește apelul declarat de procuror, instanța de apel a menționat că, argumentele referitor la învinuirea lui Nistor Ion în baza art. 191 alin. (5) Cod penal, sunt absolut declarative și neîntemeiate, procurorul indică doar declarativ despre faptul că instanța incorect a încetat procesul penal, apreciind superficial încălcarea drepturilor părților vătămate prin prisma CEDO, pretinde că încălcarea dată este un viciu fundamental de care a fost afectată ordonanța procurorului de încetare a urmăririi penale și scoaterea lui Nistor Ion de sub urmărirea penală, însă nu a motivat și nu a indicat în ce constă esența apelului, nu a argumentat ilegalitatea hotărârii atacate cu indicarea temeiurilor de fapt și de drept, ceea ce propune procurorul referitor la condamnare nici nu se acordă cu apelul declarat.

Totodată, în situația când procurorul, participând în ședința instanței de fond, de fapt, nu a susținut acuzarea și nu a solicitat condamnarea lui Nistor Ion în baza art. 252 alin. (2) lit. b) Cod penal, fapt confirmat și prin concluziile scrise anexate la materialele cauzei, deși și-a exercitat dreptul său procesual și a atacat sentința instanței de fond, iar în apelul declarat nu se pronunță în latura dată, nu critică, nu indică probele și nu propune condamnarea inculpatului în baza art. 252 alin. (2) lit. b) Cod penal, în atare circumstanțe nu poate fi agravată situația inculpatului și se impune soluția de admitere a apelului procurorului, din alte motive decât cele invocate, în temeiul art. 409 alin. (2) Cod de procedură penală, cu casarea parțială a sentinței primei instanțe, cu încetarea procesului penal în privința lui Nistor Ion în baza art. 252 alin. (2) lit. b) Cod penal, pe motiv că există circumstanțe care exclud urmărirea penală, în temeiul art. 275 pct. 9), 391 pct.6) Cod de procedură penală, anume faptul că acuzarea a renunțat la învinuirea adusă, instanța de judecată nu s-a pronunțat în latura dată, iar în apel procurorul nu atacă în această latură sentința primei instanțe.

5. Hotărârile nominalizate au fost atacate cu recursuri ordinare de către procuror, inculpatul Nistor Ion și avocatul acestuia, Țurcanu Alexei.

5.1. Procurorul în recursul declarat, în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, a solicitat casarea deciziei instanței de apel, cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță, în alt complet de judecată, invocând că:

- instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și motivarea soluției contravine dispozitivului hotărârii;

- prima instanță în partea descriptivă a sentinței deși a reținut ca fiind dovedite comiterea de Nistor Ion a infracțiunilor prevăzute de art. 191 alin. (5) Cod

penal și art. 252 alin. (2) lit. b) Cod penal, în dispozitivul sentinței pe capătul de învinuire prevăzut de art. 191 alin. (5) Cod penal încetează procesul penal, iar referitor la capătul de învinuire prevăzut de art. 252 alin. (2) lit. b) Cod penal în genere nu se expune;

- prima instanță neîntemeiat și-a motivat soluția, precum că anularea ordonanței procurorului din 30.06.2010 de încetare a urmăririi penale în cauza lui Nistor Ion, este contrară legii, deoarece ordonanța procurorului r-nului Edineț din 30.07.2010 este adoptată și motivată în conformitate cu prevederile art. 287 alin. (1) Cod de procedură penală, adică ordonanța procurorului ierarhic inferior este considerată ca ilegală;

- din conținutul ordonanței din 01.03.2010, reiese că ordonanța de neîncepere a urmăririi penale din 30.11.2009 emisă de procuror, este ilegală, ea fiind contestată de partea vătămată Munteanu Ion la procurorul ierarhic superior, deoarece din materialele acumulate suplimentar, reiese că acțiunile lui Nistor Ion întrunesc elementele infracțiunii prevăzute de art. 191 alin. (5) Cod penal, fiind pornită cauza penală nr. 201014022. La fel, ca vădit ilegală din 01.03.2010 a fost anulată și ordonanța de scoatere de sub urmărirea penală a lui Nistor Ion, referitor la delapidarea averii străine încredințate în administrarea vinovatului, cu cauzarea unui prejudiciu considerabil în sumă de 35 927 lei unor cetățeni din satele Zăbriceni și Onești r-nul Edineț, emisă la 12.11.2009;

- vinovăția lui Nistor Ion în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 191 alin. (5) Cod penal, se confirmă prin declarațiile părților vătămate, a martorilor, dar și prin probele scrise prezentate atât în prima instanță cât și în instanța de apel;

- soluția instanței de apel referitor la încetarea procesului penal în privința lui Nistor Ion în baza art. 252 alin. (2) lit. b) Cod penal, conform prevederilor art. 275 pct. 9), 391 pct.6) Cod de procedură penală, este neîntemeiată deoarece urmărirea penală pe acest articol a fost pornită la 20.10.2009 în baza materialelor de control la cererea reprezentantului SRL „XXXX” referitor la insolvabilitatea intenționată inițiată de administratorul SRL „XXXXX” Nistor Ion, iar ulterior la 16.11.2010 acestuia i-a fost înaintată învinuirea conform prevederilor art. 252 alin. (2) lit. b) Cod penal, iar la art. 253 alin. (2) lit. b) Cod penal la 22.11.2010, fiind întocmit rechizitoriul și cauza penală fiind expediată în judecătoria Edineț;

- completarea și concretizarea poziției procurorului în instanța de apel se datorează faptului că, instanța de apel, până a pronunța decizia s-a retras de 2 ori în camera de deliberare, apoi au revenit în sala de judecată, având de concretizat poziția atât a procurorului referitor la apelurile declarate (și în special la apelul procurorului), și a celorlalți participanți, cât și faptul, dacă nu se solicită cercetarea suplimentară a unor probe;

- soluția instanței de apel referitor la aplicarea art.84 alin. (4) Cod penal, nu este clară deși procurorul a solicitat să nu fie aplicate prevederile art. 87 Cod penal, deoarece sentința din 16.12.2010 prin care lui Nistor Ion i-a fost aplicată pedeapsa pe art. 190 alin. (1) Cod penal - amendă în mărime de 300 unități convenționale, a fost contestată și se află spre examinare la Curtea de Apel Bălți, iar prima instanță a aplicat prevederile art. 84 alin. (4) Cod penal, deoarece i-a stabilit pe prezenta cauză pedeapsa sub formă de amendă prin cumul parțial în mărime de 600 unități convenționale, instanța de apel a ajuns la concluzia că nu pot fi aplicate prevederile

art. 84 alin. (4) Cod penal, totuși a casa sentința referitor la art. 252 alin. 2 lit. b) Cod penal, în rest a menținut dispozițiile instanței de fond.

5.2. Inculpatul în recursul declarat, în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, a solicitat casarea hotărârilor adoptate, cu achitarea sa de sub învinuirea de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 253 alin. 2 lit. b) Cod penal, pe motiv că fapta lui nu întrunește elementele infracțiunii, invocând că:

- nu este de acord în partea ce ține de condamnarea sa pe art. 253 alin. (2) lit. b) Cod penal, dar și cu admiterea acțiunii înaintată de către IFS Edineț;

- în materialele dosarului este tabelul creanțelor SRL „XXXX” în proces de insolabilitate, aprobat de Curtea de Apel Economică la 26.11.2009, din care se vede că valoarea creanțelor validate constituie 4 370 059,13 lei, astfel, instanțele de fond urmau să stabilească dacă debitorul SRL „XXXX” a avut posibilitate reală să achite integral creanțele creditorilor, adică suma de 4 370 059,13 lei;

- instanțele de fond s-au limitat doar la faptul că a considerat dovedită posibilitatea debitorului de a achita datoria în mărime de 982 089 lei față de buget în persoana inspectoratului fiscal XXXXX;

- din tabelul creanțelor se vede că creditorului IFS XXXXX i s-a validat: creanța de rangul III - 673 730,18 lei, creanța de rangul VI - 344 895,7 lei, în total 1 018 625,88 lei; creditorului CNAS i s-a validat creanța de rangul III - 2 549,07 lei, creanța de rangul VI - 9 226 lei, în total 11 775,07 lei. Datoria totală față de buget, adică creanțele de rangul III și de rangul VI constituie 1 030 400,95 lei. Din raportul nr. 3 din 10.03.2010, prezentat instanței de insolabilitate de către Administratorul insolabilității, anexat ca probă la dosar, se vede că în bugetul de stat a fost achitată suma de 96 913,32 lei, Casei naționale de Asigurări Sociale i s-a achitat 369,68 lei, în total s-au achitat 97 283 lei. Suma stinsă prin anulare conform hotărârii instanței de insolabilitate nr. 2e-313/2010 din 22 decembrie 2010 constituie 933 117,95 lei. Apare o diferență de 48 971,05 lei, care nu are argumentare;

- există o hotărâre judecătorească definitivă prin care în folosul creditorului IFS XXX i s-a adjudecat creanța de 1 030 400,95 lei din contul debitorului SRL „XXXX”, din care 97 283 lei au fost plătite în cadrul procedurii de insolabilitate, iar în cazul în care există o hotărâre definitivă prin care datoria este încasată de la SRL „XXXXX” în proces de insolabilitate, nu mai poate fi pronunțată o altă hotărâre asupra aceleași sume;

- insolabilitatea nu poate fi declarată fictivă dacă obiectiv în cadrul procesului de insolabilitate datoriile au fost în mărime de 4 370 059,13 lei, iar posibilități reale de achitare au fost în mărime de 120 750 lei. Insolabilitatea a fost una reală și obiectivă, fapt confirmat prin hotărârea Curții de Apel Economice nr. 2e-313/2010 din 22 decembrie 2010. Concluzia instanțelor de judecată despre faptul că IFS XXXX i s-a cauzat un prejudiciu este nefondată, fiindcă soarta datoriei agentului economic SRL „XXXXXX” către IFS XXXX a fost hotărâtă în procedura de insolabilitate. Aceeași sumă nu poate apărea ca un alt prejudiciu într-un dosar penal;

- în situația dată nu se întrunesc elementele infracțiunii prevăzute de art. 253 alin. (2) lit. b) Cod penal, deoarece insolabilitatea este una reală, creditorului nu i s-a cauzat un prejudiciu, fiindcă soarta prejudiciului a fost soluționată de drept în cadrul procedurii de insolabilitate.

5.3. Avocatul Țurcanu Alexei în numele inculpatului Nistor Ion în recursul declarat, în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, a solicitat

casarea hotărârilor și achitarea lui Nistor Ion pe art. 253 alin. (2) lit. b) Cod penal, invocând că:

- decizia instanței de apel în partea condamnării lui Nistor Ion și admiterea acțiunii înaintate de către IFS Edineț urmează a fi casată, pe motiv că fapta incriminată nu întrunește toate elementele constitutive ale infracțiunii de insolabilitate fictivă;

- Nistor Ion este învinuit că a săvârșit fapta de insolabilitate fictivă cu cauzarea de daune în proporții deosebit de mari, dar nici în actul de învinuire, nici în sentință și nici în decizie nu este descrisă acțiunea sau inacțiunea prin care s-a săvârșit fapta de insolabilitate fictivă;

- sub aspectul laturii obiective a infracțiunii de insolabilitate fictive „livrarea mărfii” - laptelui în cantitate de 7 623 011 lei către SRL „XXXX” este o simplă operație economică și nu este un act de conduită interzis de norma penală, care i se incriminează lui Nistor Ion, iar depunerea cererii introductive constituie o obligație a debitorului, prevăzută de art. 26 din Legea insolabilității, în prezent abrogată în legătură cu adoptarea la 29.06. 2012 a Legii insolabilității;

- pentru a stabili vinovăția lui Nistor Ion în săvârșirea infracțiunii de insolabilitate fictivă, urma să se stabilească dacă la data depunerii cererii introductive exista starea de insolabilitate a debitorului sau informația înaintată pentru intentarea acestui proces era falsă;

- la momentul înaintării cererii introductive starea economico-financiară a SRL „XXXX” corespundea anume acestui criteriu. La data depunerii cererii introductive nu dispunea în genere de bani lichizi pentru achitarea creanțelor, ori această situație corespundea întocmai temeiului general de intentare a procesului de insolabilitate, prevăzut de art. 22 alin. (2) din Legea insolabilității. În acest caz, debitorul s-a conformat conduitei imperative dispusă de art. 26 din Legea menționată, pentru că continuarea activității lui putea frustra interesele creditorilor atât reali, cât și potențiali;

- probele la care s-a făcut trimitere, și anume bilanțul contabil, raportul administratorului și declarațiile martorului Casian Tamara, dovedesc starea de insolvență a debitorului la data depunerii cererii introductive, însă aceste probe au fost lăsate fără apreciere de către instanțe;

- instanțele de fond urmau să stabilească dacă debitorul SRL „XXXX” a avut posibilitate reală să achite integral creanțele creditorilor, adică suma de 4 370 059,13 lei, însă acestea s-au limitat doar la faptul că au considerat dovedită posibilitatea debitorului de a achita datoria în mărime de 982 089 lei față de buget, în persoana Inspectoratului Fiscal XXXXX, până la depunerea cererii introductive, ceea ce nu corespunde situației de fapt;

- instanțele de judecată urmau să țină cont de faptul că, SRL „XXXX” a fost o persoană juridică ale cărei drepturi și obligații se dobândesc la data înregistrării de stat și încetează la data radierii ei din registrul de stat, iar prin hotărârea Curții de Apel Economice din 22.12.2010, s-a aprobat bilanțul de lichidare și s-a dispus lichidarea SRL „XXXX”. În baza acestei hotărâri persoana juridică a fost radiată din Registrul de stat al persoanelor juridice, deci odată ce drepturile și obligațiile SRL „XXXX” s-au stins, nimeni nu mai poate pretinde exercitarea sau executarea lor.

În rest, invocând aceleași motive indicate în reursul inculpatului descise la pct. 5.2 al prezentei decizii.

6. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 11 februarie 2014, au fost admise recursurile ordinare declarate de către procuror, inculpatul Nistor Ion și avocatul Țurcanu Alexei în numele inculpatului, casată decizia cu dispunerea rejudecării cauzei în Curtea de Apel Bălți, în alt complet de judecată.

6.1. Pentru a se pronunța, instanța de recurs a menționat că, instanța de apel la examinarea apelurilor declarate nu a respectat cerințele art. 414 Cod de procedură penală, nu a răspuns la modul convenit la toate motivele invocate de procuror în apelul său și nu a constatat fapta prevăzută de art. 253 alin. (2) lit. b) Cod penal, ca fiind săvârșită de inculpat și nu s-a pronunțat asupra legalității sentinței privind încetarea procesului penal pe art. 191 alin. (5) Cod penal, din care considerente urmează a fi casată decizia, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel, deoarece aceste erori nu pot fi corectate de instanța de recurs.

Potrivit părții descriptive a deciziei instanței de apel, deși aceasta a conchis că „apelul procurorului referitor la învinuirea lui Nistor Ion în baza art. 191 alin. (5) Cod penal este absolut declarativ și nemotivat, procurorul indică doar declarativ despre faptul că instanța incorect a încetat procesul penal, apreciind superficial încălcarea drepturilor părților vătămate prin prisma CEDO, pretinde că încălcarea dată este un viciu fundamental de care a fost afectată ordonanța procurorului de încetare a urmăririi penale și scoatere a lui Nistor Ion de sub urmărirea penală, însă n-a motivat și n-a indicat concret în ce constă esența apelului, nu a argumentat ilegalitatea hotărârii atacate cu indicarea temeiurilor de fapt de drept, ceia ce propune procurorul referitor la condamnare, nici nu se acordă cu apelul declarat” și a constatat, că „careva motive în apel referitor la învinuirea adusă lui Nistor Ion în baza art. 191 alin. (5) Cod penal, de fapt lipsesc, astfel apelul în latura dată este fără esență și pur declarativ, în legătură cu ce instanța de apel respinge apelul procurorului în latura acuzării în baza art. 191 alin. (5) Cod penal, cu menținerea sentinței în latura dată fără modificări”, instanța de apel urma să se expună profund asupra legalității soluției pe acest capăt de învinuire invocat de către procuror în apelul său, odată ce procurorul-apelant, dar și procurorul-participant în ședința instanței de apel au solicitat condamnarea inculpatului și pe acest capăt de învinuire.

Instanța de recurs a conchis că, circumstanțele expuse atestă că, instanța de apel nu a judecat apelul procurorului pe acest capăt de învinuire în condițiile legii, deoarece nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apelul, pe când urma să facă o verificare a legalității soluției adoptate de prima instanță pe învinuirea în baza art. 191 alin. (5) Cod penal.

Totodată, casând sentința parțial și rejudecând cauza cu pronunțarea unei noi hotărâri, referitor la art. 253 alin. (2) lit. b) Cod penal, instanța de apel urma ca, în conformitate cu cerințele art. 394 și art. 417 Cod de procedură penală, să constate fapta săvârșită de către inculpat în baza respectivei infracțiuni. Însă, din conținutul deciziei rezultă că o astfel de constatare a faptei infracțiunii nu există, cu atât mai mult că nici prima instanță în sentință nu a descris fapta constatată pe învinuirea de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 253 alin. (2) Cod penal, cu referire la insolvabilitatea fictivă.

Instanța de apel casând sentința și rejudecând cauza, urma să audieze părțile conform prevederilor art. 417 Cod de procedură penală și, la solicitare, să

administreze noi probe, fapt ce, conform procesului verbal al ședinței instanței de apel, nu a avut loc.

Instanța de apel urma să descrie în decizie probe concrete, care confirmă vinovăția inculpatului pe art. 253 alin. (2) lit. b) Cod penal, adică de comitere a insolvenței fictive.

Potrivit literaturii de specialitate, obiectul material al insolvenței fictive îl reprezintă anumite documente false:

- cererea scrisă falsă de intentare a procesului de insolvență;
- anexele la această cerere și ele false.

Instanța de apel însă, nu a specificat în decizia adoptată și nu a descris în fapta constatată de prima instanță care sunt documentele false prezentate de către inculpat, sau de ce este falsă cererea de intentare a procesului de insolvență.

Astfel, instanța de apel a examinat probele superficial, fără ca acestea să fie minuțios analizate și apreciate în ansamblu cu alte probe, care în opinia procurorului, confirmă vinovăția inculpatului în cele incriminate.

Reieșind din aceste motive, instanța de recurs a admis recursurile declarate de către inculpatul Nistor Ion și de către avocatul acestuia, Turcanu Alexei, a casat decizia instanței de apel, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel.

7. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 18 mai 2016, a fost respins, ca nefundat, apelul procurorului.

Apelurile reprezentantului SC „XXXXX” SRL, Platon Eduard și al inculpatului Nistor Ion, au fost admise din alte motive decât cele invocate în ele, dispunându-se casarea sentinței, inclusiv din oficiu, cu pronunțarea unei noi hotărâri, după cum urmează:

În temeiul art. 332 alin. (1), 275 pct. 9) și 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, procesul penal în privința lui Nistor Ion pe art. 252 alin. (2) lit. b) Cod penal, se încetează pentru că există circumstanțe ce exclud urmărirea penală.

În temeiul art. 332 alin. (1) și 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și art. 60 alin. (1) lit. b) Cod penal, procesul penal în privința lui Nistor Ion pe art. 253 alin. (2) lit. b) Cod penal, se încetează în legătură cu expirarea termenului de prescripție de tragere la răspunderea penală.

În latura încetării procesului penal pe art. 191 alin. (5) Cod penal, se păstrează dispozițiile sentinței instanței de fond.

În corespundere cu art. 225 alin. (4) Cod de procedură penală, acțiunile civile inițiate în procesul penal de către Inspectoratul Fiscal Edineț, SC „XXXXX” SRL și GȚ „Ion Munteanu” se lasă fără soluționare fapt ce nu împiedică soluționarea lor în ordinea procedurii civile.

7.1. Pentru a se pronunța, instanța de apel a menționat că, în cadrul reluării cercetărilor în ordine de apel în vederea verificării temeiniciei argumentelor invocate de părți, instanța, în raport cu probele verbale, a dispus spre cercetare și probele material-scrise administrate în prezenta cauză, după cum urmează:

- contractual de livrare a laptelui nr. 27 din 09.02.2009 dintre SA „IXXXX” din Cupcini și furnizorul SRL „XXX” în persoana directorului Nistor Ion începând cu data încheierii lui și până la achitarea totală a furnizorului cu recepționarul în vederea stingerii datoriei confirmate prin titlu executoriu din 14.01.2008 emis de către instanța economică, urmând ca surplusul producției să fie achitată de recepționar prin virament, cu acordul adițional la el (f.d. 30-33 vol. I);

- contractele de colectare și livrare a laptelui, încheiate între IM „Fabrica de brânzeturi Soroca” și SRL „XXXX” și actele de verificare reciprocă (f.d. 244-264 vol. 1);
- copia listelor de plată pentru laptele predat de către locuitorii s. Zabriceni, r-nul Edineț pe perioada ianuarie - februarie 2009 (f.d. 208 - 211 vol. 1);
- copiile recipiselor depuse de A. Țâmbuleac privind primirea de la Nistor Ion în contul datoriei pe o perioadă de 30 de zile a sumei de 11 000 lei, pentru achitarea laptelui, precum și primirea datoriei formate pe perioada decembrie 2008, ianuarie - februarie 2009, cu excepția a 5 000 lei (f.d. 38-40 vol. 1);
- decizia privind înregistrarea SRL „XXXX” din 26.01.2007, fondatorul căreia este Croitoru Minadora și director Nistor Ion (f.d. 9 v. 2);
- facturile fiscale de livrare a laptelui de la GȚ „Munteanu Ion” către SRL „XXXXX” (f.d. 188-203 vol. 1);
- copia chitanței la dispoziția de încasare nr. 2 din 04.04.2009, privind achitarea de către SRL „XXXX” către GȚ „Munteanu Ion” a sumei de 1 075 614 lei, pentru achiziția de lapte (f.d. 216 vol. 1);
- facturile fiscale și cele de expediție a materiei prime - lapte, de la GȚ „Ion Munteanu” către SRL „XXXX” (f.d. 188-203 vol. 1);
- actul de verificare reciprocă din 01.03.2009 dintre SRL „XXX” și SRL „XXXX” cu constatarea datoriei de 225 394 lei, precum și cel de cesionare a sumei debitoriale de 1 301 008 lei de la SRL „XXX” către SRL „XXXXX” în vederea stingerii datoriei față de GȚ „Munteanu Ion” (f.d. 173-175; 212-213 vol. 1);
- raportul financiar al SRL „XXXXX” pentru anul 2008 (f.d. 162 - 209 vol. 2) și cel pentru anul 2009 (f.d. 218-223 vol. 1);
- actul de constatare nr. 12/36 întocmit de către CCEEC, potrivit căruia la 01.03.2009 SRL „XXXXX” înregistra datorie față de GȚ „Munteanu Ion” în sumă de 1 301 008, 90 lei (f.d. 276 - 280 vol. 1);
- decizia din 04.05.2009 de inițiere a controlului fiscal la SRL „XXXXX” (f.d. 10 vol. 2);
- actul din 08.05.2009 de control al activității SRL „XXXX”, efectuat de către IFS Edineț, potrivit cărui pe perioada 01.04.2008 - 31.03.2009, aceasta a procurat de la SRL „XXXX” în baza facturilor fiscale, lapte în sumă totală de 11 432 093, 93 lei, pentru ce SA „XXXXX” a transferat către SRL „XXXXX” prin contul bancar suma de 3 020 064 lei, fiind efectuate livrări în baza facturilor fiscale cu suma de 169 882, 30 lei, datoria restantă la 31.03.2009 constituind 7 623 011 lei, pentru laptele livrat de către SRL „XXXXX” fiind extrase mijloace bănești în numerar de la contul bancar al întreprinderii, ce au fost ulterior transmise în avans; cu concluziile scrise la actul de control (f.d. 11-17 vol. 2);
- dispozițiile de plată privind ridicarea de către Nistor Ion de pe contul SRL „XXXX” a banilor în numerar (f.d. 18-45 vol. 2);
- cererea IFS Edineț cu privire la reportarea prejudiciului material în valoare de 982 089 lei cauzat bugetului public național (f.d. 54 vol. 2);
- încheierea judiciară din 28.08.2009 cu privire la autorizarea punerii sechestrului pe contul bancar curent al SRL „XXXXX”, cu ordonanța de ridicare a sechestrului în vederea achitării datoriei față de stat (f.d. 59-60, 62 vol. 2);
- contractual nr. 48/03 din 05.02.2008 privind procurarea de către SRL „XXXXX” de la SRL „XXXXX” a îngășămintelor minerale în cantitate de 13

800 kg la prețul de 1 022 060 lei cu facturile de expediție și actul de verificare reciprocă (f.d. 137 143 vol. 2);

- hotărârea din 26.03.2009 a Judecătorei Economice de circumscripție Chișinău privind încasarea de la SRL „XXXXX” în beneficiul SRL „XXXX” – 1 097 090 lei cu titlu de datorii și 32 912, 70 lei taxa de stat (f.d. 145 v.2);

- actul reviziei economico-financiare la SRL „XXXX” nr. 12/45 din 28.05.2010 efectuat de CCCEC (f.d. 210-214 v.2);

- încheierea din 27.05.2009 a CA Economice privind revizuirea procesului de insolabilitate al SRL „XXXXX” la cererea depusă de către SRL „Artasbocem” (f.d. 136 vol. 2);

- hotărârea CA Economice din 22.03.2010 privind intentarea procedurii de insolabilitate al SRL „XXXXXX”; încheierea din 20.05.2010 de redeschidere a procedurii de insolabilitate la cererea administratorului T. Casian (f.d. 224, 239 vol. 1);

- tabelul creanțelor SRL „XXXXXX” la 29.03.2010 (f.d.241 vol. 1);

- hotărârea din 22.03.2010 a CA Economice cu privire la încetarea procesului de insolabilitate a SRL „XXXXXX” cu aprobarea balanței și lichidarea ei, considerându-se stinse creanțele neexecutate; decizia de radiere a Societății din Registrul de stat al persoanelor juridice (f.d. 225, 228 vol. 2).

Respectiv, ca rezultat al cercetării suplimentare a bazei probatorii administrate în prezenta cauză, instanța de apel a conchis:

Corectitudinea soluției judiciare privind încetarea în privința lui Nistor Ion a procesului penal pe art. 191 alin. (5) Cod penal, referitor la cele două capete de acuzații aduse pentru delapidarea bunurilor altor persoane, încredințate în administrare cu cauzare de daune considerabile locuitorilor satului XXXX, r-nul XXXXX, pe perioada anului 2008, respectiv ianuarie-februarie 2009, în valoare totală de 35 927 lei; precum și cu cauzare de daune în proporții deosebit de mari GȚ „Ion Munteanu” în sumă de 225 394 lei.

În susținerea acestei concluzii instanța de apel, cu referire la materialele cauzei penale, a menționat că, urmărirea penală în cauza dată a fost pornită la 07.07.2009 pe marginea plângerii depuse de către Albu Valentina referitor la însușirea prin înșelăciune și abuz de încredere de către colectorii de lapte Nistor Ion și Țîmbuleac Angela, de la mai mulți locuitori ai s. XXXX, r-nul. XXXX a mijloacelor bănești pe care urmau să le primească ca rezultat al predării materiei prime, în temeiul infracțiunii prevăzută de art. 190 alin. (2) lit. b) Cod penal (f.d. 1 vol. 1).

În cadrul efectuării urmăririi penale, după audiere în calitate de părți vătămate a mai multor locuitori din s. XXXXX, r-nul XXXX, Nistor Ion, la 14.07.2014, a fost recunoscut bănuit în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. b) Cod penal (f.d. 74 vol. 1).

Pe parcursul urmăririi penale, la 12.11.2009, prin ordonanța procurorului adoptată în ordinea art. 52, 275 alin. (1) pct. 3) Cod de procedură penală, s-a dispus încetarea în privința lui Nistor Ion și Țîmbuleac Angela a urmăririi penale pe art. 190 alin. (2) lit. b) Cod penal, cu scoaterea lor de sub urmărire pe cauza intentă la sesizarea lui Albu Valentina referitor la neachitarea sumelor pentru laptele colectat de locuitorii s. XXX, r-nul XXXXXX pentru că „persistă un litigiu de ordin civil care poate fi soluționat în instanța civilă” (f.d. 104 vol. 1).

La 01.03.2010, procurorul ierarhic superior, în ordinea art. 287 alin. (1) Cod de procedură penală, a abrogat ordonanța din 12.01.2009 de încetare a urmăririi penale cu scoaterea lui Nistor Ion și Țîmbuleac Angela de sub urmărirea penală pentru că, încetarea ei s-a dispus „fără luarea în considerație a tuturor circumstanțelor cauzei”, urmând a se verifica și alte cazuri privind neachitarea sumelor bănești pentru colectarea laptelui de la locuitorii s. XXXXX, r-nul XXXXX, fiind dispusă în legătură cu aceasta reluarea urmăririi penale (f.d 105 vol. 1).

Astfel, la 01.03.2010, procurorul ierarhic superior, prin ordonanța sa, a abrogat ordonanța procurorului din 28.01.2010, privind refuzul în începerea urmăririi penale pe marginea plângerii depuse de reprezentantul GȚ „Munteanu Ion” - Ion Munteanu, fiind pornită în privința lui Nistor Ion urmărirea penală pe art. 191 alin. (5) Cod penal, pe faptul delapidării bunurilor străine, încredințate în administrare, în proporții deosebit de mari (f.d. 204; 167 vol. 1).

Ulterior, prin ordonanța procurorului din 30.06.2010, adoptată în ordinea art. 275 alin. (1) pct. 3) Cod de procedură penală, s-a dispus scoaterea lui Nistor Ion de sub urmărirea penală pe art. 191 alin. (5) Cod penal, cu încetarea în privința lui a procesului penal la plângerea GȚ „Munteanu Ion”, pentru că „litigiul stabilit ține de competența relațiilor civile, GȚ „Munteanu Ion” fiind asigurată de îndeplinirea datoriilor debitoare ale SRL „XXXXX” conform contractului de cesiune a creanțelor de către SRL „XXXXX” (f.d. 251 vol. 1).

La 30.07.2010, procurorul ierarhic superior, în ordinea art. 287 alin. (1) Cod penal, a dispus anularea ordonanței procurorului din 30.06.2010, cu reluarea urmăririi penale pentru că „ordonanța în cauză este nelegală, cauza fiind exercitată superficial și incomplet, fără stabilirea tuturor circumstanțelor cauzei, concluziile fiind premature” și transmiterea cauzei în gestiunea altui procuror (f.d. 132 vol. 1).

Prin ordonanța din 27.10.2010, cele două cauze penale au fost conexe într-o procedură unică, iar la 15.11.2010, Nistor Ion a fost pus sub învinuire pe cele două episoade încadrate în baza art. 191 alin. (5) Cod penal (f.d. 287 vol. 1).

Constatând cele menționate supra, instanța de apel a apreciat drept absolut nefondat argumentul procurorului, privind dezacordul cu încetarea procesului penal în privința inculpatului Nistor Ion pe art. 191 alin. (5) Cod penal, pe motiv că, această situație ar duce la încălcarea drepturilor părții vătămate la o examinare echitabilă a cauzei, consacrată la art. 6 CEDO, apreciind-o ca fiind un viciu fundamental de care a fost afectată ordonanța sa de încetare a urmăririi penale și scoatere a lui Nistor Ion de sub urmărirea penală, fapt pe care prima instanță l-ar fi trecut cu vederea, fără a ține cont de motivele de fapt și temeiurile de drept pentru care această ordonanță a fost anulată de către procurorul ierarhic superior.

În respingerea argumentului invocat de către procurorul apelant și, respectiv, cel susținut de către procurorul participant în instanța de fond, instanța de apel pe lângă constatările reținute în conținutul sentinței la acest compartiment și cu referire la practica relevantă a CSJ, expusă în mai multe cauze penale, în care a fost ridicată o problemă analogică de drept, ca ex. cauza nr. 1ra-103/16 Cernopolc V. și alții art. 190 alin. (5) Cod penal, prin care s-a dispus încetarea procesului penal în temeiul art. 391 alin. (1) pct. 5) Cod de procedură penală, pentru că în cauzele date au fost adoptate ordonanțe de scoatere a persoanelor de sub urmărirea penală, cu încetarea procesului penal, relevantă în acest sens fiind Hotărârea Curții Constituționale a RM nr. 12 din 14.05.2015 ce a examinat sesizarea Curții Supreme de Justiție privind excepția de

neconstituționalitate a unor prevederi din art. 287 alin. (1) Cod de procedură penală, declarând drept neconstituțională dispoziția articolului nominalizat, în temeiul cărei de altfel a fost reluată urmărirea penală pe ambele episoade de învinuire adusă inculpatului Nistor Ion în speța dată.

Instanța de apel a ținut să menționeze că, în speța data, situația de fapt cu privire la încetarea procesului penal cu scoaterea persoanei de sub urmărirea penală se răsfrânge ca și în cauza Cernopolc V. și alții la perioada anului 2008 - 2009, adică până la Hotărârea CC nr. 12 din 14.05.2015, instanța de fond corect făcând referire la o altă Hotărâre a CC nr. 26 din 23.11.2010 cu privire la excepția de neconstituționalitate a prevederilor alin. (6) art. 63 din Codul de procedură penală, prin prezenta decizie, instanța de apel expunându-se asupra împrejurărilor speței, inclusiv prin prisma hotărârii CC din 14.05.2015.

În acest aspect urmează de menționat că, potrivit art. 7 alin. (6), hotărârile Curții Constituționale privind interpretarea Constituției sau privind neconstituționalitatea unor prevederi legale sunt obligatorii pentru organele de urmărire penală, instanțele de judecată și pentru persoanele participante la procesul penal.

Făcând o analiză în retrospectivă a ordonanțelor emise de procuror, instanța de apel a conchis temeinicia soluției judiciare referitor la faptul că, ordonanțele de reluare a urmăririi penale și punerea sub învinuire a lui Nistor Ion contravin prevederilor art. 6 pct. 44, art. 22 alin. (2), 287 alin. (4) Cod de procedură penală, art. 4 Protocolul 7 al CEDO și art. 7 alin. (2) Cod penal, potrivit căror hotărârea organului de urmărire penală de scoatere a persoanei de sub urmărirea penală sau de încetare a urmăririi penale, precum și hotărârea judecătorească definitivă, împiedică reluarea urmăririi penale, punerea sub o nouă învinuire mai gravă pentru aceeași persoană, pentru aceeași faptă, cu excepția cazurilor când fapte noi ori recent descoperite sau un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente au afectat hotărârea pronunțată și nimeni nu poate fi supus urmăririi penale și pedepsei penale de mai multe ori pentru una și aceeași faptă.

Or, în sensul Convenției și stipulărilor legislației naționale, „fapte noi” constituie date despre circumstanțele de care nu avea cunoștință organul de urmărire penală la data adoptării ordonanței de scoatere a persoanei de sub urmărirea penală și care nu puteau fi cunoscute la acea dată. Noi trebuie să fie probe administrate în cadrul cercetării altor cauze, și nu mijloacele de probă prin care se administrează probe deja cunoscute în retrospectivă.

Totodată, „fapte recent descoperite” sunt faptele care existau la data adoptării ordonanței atacate, însă nu au putut fi descoperite la acel moment. Atitudinea unei părți care, cunoscând un fapt sau o împrejurare ce-i era favorabilă, a preferat să păstreze tăcerea nu poate justifica mențiunea unei erori judiciare și nu poate constitui un obstacol la admiterea reluării urmăririi penale, dacă prin alte mijloace aceste împrejurări nu au putut fi descoperite la acel moment.

Raportând aspectele de fapt a speței date la cele menționate supra, instanța de apel a reținut că, concluziile conținute în ordonanțele de reluare a urmăririi penale din 01.03.2010 și 30.06.2010 cu punerea ulterioară a lui Nistor Ion sub învinuire prin ordonanța din 15.11.2010 nu și-au găsit motivare în coraport cu prevederile pct. 7 și 8 a Hotărârii Curții Constituționale referitor la excepția de neconstituționalitate a prevederilor alin. (6) art. 63 Codul de procedură penală, nr. 26 din 23.11.2010, conform cărora: „pentru ca organul de urmărire penală să poată relua urmărirea

penală, legiuitorul, la alin. (4) art. 287 Cod de procedură penală, a stipulat că, această acțiune se admite numai dacă apar fapte noi sau recent descoperite ori un viciu fundamental în cadrul urmăririi precedente, a fost de natură să afecteze hotărârea pronunțată. Acestea sunt unicele circumstanțe, în care intervine derogarea de la principiul de a nu fi urmărit, judecat sau pedepsit de mai multe ori pentru aceeași faptă, consacrat de art. 4 din Protocolul nr. 7 CEDO și art. 22 Cod de procedură penală, care la alin. (2) prevede derogările admisibile. Numai o astfel de interpretare a dreptului de a nu fi urmărit sau judecat de mai multe ori pentru aceeași faptă este în concordanță cu art. 21 din Constituție, care stipulează obligația statului de a asigura toate garanțiile necesare apărării persoanei în cadrul procesului judiciar și alin. (1) art. 16 din Constituție privind îndatorirea primordială a statului de a respecta și ocroti persoana”.

Însă, după cum rezultă din conținutul ordonanțelor din 01.03.2010 și 30.07.2010 de reluare a urmăririi penale în privința lui Nistor Ion, autorul cărora nu a indicat careva circumstanțe noi ori recent descoperite sau viciu fundamental, ce ar fi afectat precedentă procedură, condiționând reluarea urmăririi penale în cauza respectivă, împrejurările menționate de el referitor la „nelegalitatea urmăririi penale și necesitatea verificării tuturor circumstanțelor cauzei”, nu pot fi interpretate prin prisma art. 287 alin. (4) Cod de procedură penală.

Or, careva viciu fundamental în sensul pretinsei nerespectări a dreptului garantat al părților vătămate la un proces echitabil, consacrat în art. 6 al Convenției, precum și modalitatea în care hotărârile de scoatere a persoanei de sub urmărirea penală, le-ar fi afectat acest drept, autorul celor două ordonanțe nu-l menționează, apariția respectivului argument fiind condiționată de încetarea procesului penal de către instanța de fond, fiind expus în apelul declarat, fără nici-o argumentare obiectivă în acest sens.

Cu referire la jurisprudența internațională aplicabilă cauzei din speță, instanța de apel a făcut referire la hotărârea CEDO din 04.08.2015, în cazul Stoianova și Nedelcu vs. România, în care s-a constatat că: ”.... dacă redeschiderea urmăririi penale a fost ordonată pe motivul că, ancheta inițială nu a fost completă, în acest caz, asemenea lipsuri din partea autorităților nu pot fi imputate reclamantilor și ar trebui în concluzie să-i plaseze pe aceștia într-o situație defavorabilă.” Totodată, în hotărârea CEDO în cauza Ștefan vs. Romania din 06.04.2010 este clar specificat că „procurorul are obligația de a reflecta pretinsele erori înainte de pronunțarea unei hotărâri definitive, iar statul este cel care trebuie să-și asume erorile comise de procuror și aceste erori nu trebuie reparate în detrimentul persoanei vizate în procedura în cauză.”

Generalizând cele menționate supra, instanța de apel a conchis că, în speța respectivă nu au fost stabilite careva fapte noi sau recent descoperite sau viciu fundamental ce în cadrul urmăririi precedente ar fi afectat hotărârile de încetare a urmăririi penale, astfel ordonanțele de reluare a urmăririi penale, sunt contrare prevederilor art. 22 și 287 alin (4) Cod de procedură penală.

Instanța de apel a menționat și faptul că, potrivit art. 251 alin. (1) Cod de procedură penală, încălcarea prevederilor legale care reglementează desfășurarea procesului penal atrage nulitatea actului procedural numai în cazul în care s-a comis o încălcare a normelor procesuale penale ce nu poate fi înlăturată decât prin anularea aceluși act. Nulitatea prevăzută în alin. (2) nu se înlătură în nici un mod, poate fi invocată în orice etapă a procesului de către părți, și se ia în considerare de instanță,

inclusiv din oficiu, dacă anularea actului procedural este necesară pentru aflarea adevărului și justa soluționare a cauzei.

Având în vedere cele expuse și ținând cont de hotărârile Curții Constituționale cu privire la declararea neconstituționalității prevederilor art. 63 alin. (6) și art. 287 alin. (1) Cod de procedură penală, și de cele stipulate în art. 251 Cod de procedură penală, instanța de apel a conchis că, ordonanțele de reluare a urmăririi penale din 01.03.2010 și 30.07.2010 nu sunt întemeiate pe circumstanțele prevăzute în art. 287 alin. (4) Cod de procedură penală, sunt lovite de nulitate absolută și nu produc careva consecințe juridice.

Respectiv, prin argumentarea făcută mai sus, instanța de apel a declarat că prima instanță corect a încetat procesul penal în privința lui Nistor Ion pe art. 191 alin. (5) Cod penal, referitor la cele două capete de acuzație privind delapidarea bunurilor altor persoane, încredințate lui în administrare cu cauzare de daune în proporții deosebit de mari, motiv pentru care în această parte a menținut sentința fără modificări, or, prin motivarea făcută ulterior, instanța s-a referit la învinuirea adusă lui în această parte, ceea ce nu poate fi interpretat ca constatarea faptei și nu afectează soluția adoptată în acest sens, argumentul invocat de procuror fiind unul formal.

Reieșind din temeiul de drept și motivele nominalizate mai sus, pentru care s-a dispus încetarea procesului penal pe art. 191 alin. (5) Cod penal, inclusiv prin prisma art. 251 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de apel nu s-a expus referitor la argumentele invocate de către apărătorul A. Țurcanu în susținerea nevinovăției lui Nistor Ion cu solicitarea achitării lui pe art. 191 alin. (5) Cod penal, reieșind din faptul că, însăși actul de sesizare a instanței de judecată este lovit de nulitate absolută, ceea ce condiționează examinarea în continuare a cauzei penale în acest sens, dispunând admiterea din alte motive decât cele invocate, a apelului în latura condamnării lui Nistor Ion pe art. 253 alin. (2) lit. b) Cod penal, cu încetarea în această parte a procesului penal în legătură cu expirarea termenului de prescripție, prevăzut de art. 60 alin. (1) lit. b) Cod penal.

Cu referire la învinuirea formulată inculpatului Nistor Ion potrivit rechizitoriului la art. 252 alin. (2) lit. b) Cod penal, referitor la „insolvabilitatea intenționată” creată de el ca rezultat al procurării de către SRL „XXXX” de la SRL „XXXXX” în conformitate cu facturile fiscale SW 066040 din 20.02.2008 și SW 1026292 din 02.05.2008 a îngrășămintelor minerale în suma de 1 097 090 lei, deși în calitatea deținută cunoștea de faptul că, SRL „XXXXX” are datorii față de SRL „XXXXX” în sumă de 7 623 011 lei și că lichidarea debitorului aduce la stingerea tuturor creanțelor față de creditorii, sesizând în acest scop Judecătoria Economică cu cererea introductivă în vederea inițierii procedurii de lichidare a celei din urmă, ca rezultat prin încheierea CA Economice din 06.04.2009, în temeiul art. 153 din Legea insolvabilității, fiind respinsă cererea introductivă depusă de SRL „XXXX” din motivul lipsei masei debitoriale, fiind intentată procedura de lichidare a debitorului, instanța de apel a menționat următoarele:

În cadrul dezbaterilor judiciare din prima instanță, procurorul și-a schimbat opțiunea referitor la o încadrare separată a respectivelor acțiuni la art. 252 alin. (2) lit. b) Cod penal, pledând pentru o încadrare unică a respectivului episod la art. 253 alin. (2) lit. b) Cod penal ca „insolvabilitate fictivă”.

Prin soluția adoptată pe caz, prima instanță, deși în partea constatatoare a sentinței, s-a referit și la acest episod, reținându-l în acțiunile lui Nistor Ion, ulterior,

atât în latura motivării, cât și în dispozitiv, a omis să se expună în acest sens, învinuirea adusă pe art. 252 alin. (2) lit. b) Cod penal, rămânând fără soluționare, fapt ce nu a fost contestat de către procurorul apelant (f.d. 279-280, vol. III).

Pe când în instanța de apel, la precedentă soluționare a cauzei, procurorul participant, fără depunerea unui apel suplimentar în sensul art. 401 alin. (4) Cod de procedură penală, a susținut învinuirea și în acest sens, solicitând condamnarea lui Nistor Ion în această parte.

După cum s-a reiterat mai sus, instanța de apel, în cadrul precedentei examinări a cauzei penale, a dispus, în corespundere cu art. 391 alin. (1) pct. 6) și art. 275 pct. 9) Cod de procedură penală, încetarea procesului penal, în temeiul circumstanțelor ce exclud urmărirea penală, în aspectul renunțului procurorului de la învinuirea adusă în acest sens.

În motivarea soluției adoptate în această parte, Colegiul penal lărgit al CSJ a invocat că, procurorul participant în instanța de apel, urma să depună un apel suplimentar la cel de bază formulat de procurorul participant la judecarea cauzei în fond, solicitând, inclusiv condamnarea inculpatului Nistor Ion și pe art. 252 alin. (2) lit. b) Cod penal, ceea ce însă nu a făcut, astfel depășind limitele solicitării formulate în apelul părții acuzării.

În cadrul unei noi rejudecări a cauzei penale, procurorul participant, nu a susținut învinuirea adusă inculpatului Nistor Ion pe art. 252 alin. (2) lit. b) Cod penal pe episodul de „insolvabilitate intenționată”, nu a solicitat condamnarea lui în această parte, precum nu a solicitat nici reîncadrarea acțiunilor inculpatului în acest sens la art. 253 alin. (2) lit. b) Cod penal, ceea ce în opinia instanța de apel condiționează examinarea cauzei în acest sens, fiind prezente împrejurările de încetare a procesului penal, în temeiul art. art. 275 pct. 9) și 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, pentru că există circumstanțe ce exclud urmărirea penală sau condiționează tragerea la răspunderea penală, motiv pentru care instanța de apel nu a dispus verificarea în această parte a probelor administrate de către organul de urmărire penală.

Dat fiind faptul că, partea acuzării nu a susținut învinuirea adusă lui Nistor Ion pe art. 252 alin. (2) lit. b) Cod penal, iar apelul formulat de către reprezentantul SRL „XXXX”, XXXXX se referă în exclusivitate la latura civilă, astfel fiind condiționată posibilitatea verificării temeiniciei învinuirii aduse în acest sens, instanța de apel, prin aplicarea dispozițiilor art. 409 Cod de procedură penală, ce se referă la limitele de judecare a apelului și, concluzionând necesitatea încetării procesului penal pe temeiul nominalizat mai sus, a dispus admiterea, din alte motive decât cele invocate, a apelului formulat în acest sens, inclusiv ținând cont și de existența unei hotărâri judiciare definitive din 26.03.2009 de încasare de la SRL „XXXX” în beneficiul SC „XXXX” SRL a sumei de 1 097 090 lei, ce a fost validată prin hotărârea CAE din 22.02.2010, fapt pentru care în corespundere cu art. 225 alin. (4) Cod de procedură penală, a lăsat acțiunea civilă fără soluționare, ceea ce de altfel nu împiedică inițierea ei în ordinea procedurii civile, or răspunderea civilă a persoanei juridice, nu înlătură răspunderea materială a persoanei fizice.

Cu referire la încadrarea acțiunilor inculpatului Nistor Ion la art. 253 alin. (2) lit. b) Cod penal, pe episodul de „insolvabilitate fictivă”, manifestată prin faptul că, fiind fondator al SRL „XXXX”, precum și directorul acesteia și al SRL „XXXXX”, înregistrate ca plătitori de TVA, în scopul evitării achitării taxelor pe valoare adăugată în bugetul național, fiind conștient de faptul că, lichidarea debitorului aduce

stingerea tuturor creanțelor față de creditori, a sesizat Judecătoria Economică de circumscripție Chișinău cu cerere introductivă în vederea inițierii procedurii de lichidare a întreprinderii SRL „XXX” ce s-a ocupat de colectarea laptelui, efectuând livrarea acestei mărfi la suma de 7 623 011 lei către SRL „XXXXX”, prin încheierea CA Economice din 06.04.2009, în temeiul art. 153 din Legea insolvenței, fiind dispusă respingerea cererii introductive depusă de SRL „XXXXX” conducător și fondator al căreia este Nistor Ion, din motivul lipsei masei debitoriale, fiind intentată procedura de lichidare a debitorului, astfel în bugetul public național nu au fost vărsați banii în sumă de 982 089,71 lei, instanța a ținut să menționeze următoarele:

Potrivit doctrinei penale, *obiectul material* al „insolvenței fictive” este cererea falsă, de intentare a procesului de insolvență cu anexele la ea la fel false.

În corespundere cu art. 23 și 28 din Legea insolvenței nr. 63-XV din 14.11.2001 (aplicabilă la data comiterii faptelor prejudiciabile), temeiul general de intentare a unui proces de insolvență este incapacitatea de plată a debitorului, în cererea introductivă a debitorului trebuie să se indice *inter alia* „valoarea creanțelor creditorilor; temeiul creanțelor și termenele lor de executare, indicându-se suma etc.; suma datoriilor la bugetul public național; motivarea temeiului insolvenței; datele despre bunurile debitorului, inclusiv mijloacele bănești și creanțele lui etc.”

Totodată, potrivit art. 25 alin. (1) din Legea nominalizată, debitorul este în drept să depună cerere introductivă în situația în care există pericolul intrării lui în incapacitate de plată când, în mod previzibil, nu-și va putea executa obligațiile pecuniare la scadență, temeiul de fapt în acest sens în corespundere cu art. 22 alin. (1) fiind incapacitatea de plată sau supraîndatorarea.

Latura obiectivă a infracțiunii realizându-se prin:

- fapta prejudiciabilă desemnată prin depunerea cererii fictive de „insolvență”;

- urmările prejudiciabile sub forma daunelor în proporții mari;

- legătura causală între fapta prejudiciabilă și urmările prejudiciabile survenite.

Potrivit alin. (2) art. 27 din Lege, sintagma „insolvență fictivă” desemnează acțiunea ce se exprimă în anunțarea falsă de către făptuitor a insolvenței debitorului, deși cel din urmă dispune de posibilități reale de a satisface creanțele creditorilor.

Anunțarea insolvenței se concretizează în depunerea, de către debitor sau în numele debitorului, a actelor necesare intentării în instanța de judecată a procesului de insolvență, conform prevederilor art. 28-29 din Lege.

Deci, realizând acțiunea de insolvență fictivă, făptuitorul prezintă, în instanța de judecată, actele necesare intentării procesului de insolvență, falsificând dovezile în sprijinul insolvenței pe care ar avea-o debitorul. După formă, actele necesare intentării procesului de insolvență sunt perfectate conform regulilor stabilite în Legea insolvenței. Totuși, după conținut, aceste acte sunt false, deoarece în realitate, debitorul are capacitatea de a achita, în termenele stabilite, creanțele scadente ale creditorilor, ori activele debitorului nu sunt depășite de pasivele acestuia.

În situația în care, după rezultatul examinării tuturor aspectelor prezentate de făptuitor în interesul debitorului, instanța de insolvență ajunge la concluzia că lipsesc condițiile ce permit depunerea cererii introductive, anunțarea insolvenței întră sub incidența art. 253 alin. (1) Cod penal.

Astfel, în contextul faptei prejudiciabile, anunțarea insolvenței se concentrează la depunerea cererii în instanța de insolvență, deși de facto o prezintă cea fictivă, falsificând dovezile în sprijinul insolvenței.

Infrațiunea de insolvență fictivă este o infrațiune materială. Ea se consideră consumată din momentul survenirii urmărilor prejudiciabile sub forma daunelor în proporții mari.

Totodată, atragerea la răspunderea penală în baza art. 253 Cod penal, nu exclude răspunderea pe art. 15 alin. (2) din Legea insolvenței, potrivit căruia „dacă debitorul depune cerere introductivă în cazul în care dispune de posibilități reale de a satisface integral creanțele debitorului (insolvență fictivă), persoanele culpabile la alin. (1/1) poartă răspundere pentru prejudiciile cauzate creditorilor prin depunerea cererii”.

Latura subiectivă a infracțiunii prevăzute la art. 253 Cod penal, se caracterizează prin intenție directă, deoarece este calificată de un scop special; de a induce în eroare creditorii pentru a obține de la aceștia amânarea și/sau eșalonarea plăților convenite creditorilor, fie de a obține reducere la datorii.

Din materialele administrate în cauză, instanța de apel a menționat că, prin încheierea CA Economice din 04.03.2009, a fost admisă spre examinare cererea introductivă depusă de SRL „XXXX” privind intentarea procesului de insolvență, fiind numit în calitate de administrator provizoriu Cernei Vadim, ca temei de drept reținându-se prevederile alin. (2) art. 22 a Legii insolvenței „incapacitatea de plată”, a datoriilor creditoriale în sumă de 104 154 lei.

În același timp, prin hotărârea Judecătoriei Economice de circumscripție Chișinău din 26.03.2009, s-a dispus încasarea de la SRL „XXXX” în beneficiul SC „XXXXX” SRL a datoriei în sumă de 1 097 090 lei și taxei de stat 32 912, 70 lei.

Ulterior, prin încheierea CA Economice din 06.04.2009, s-a dispus în temeiul art. 153 din Legea insolvenței, respingerea cererii introductive depusă de SRL „XXXX”, pe motiv că în perioada acordată în vederea verificării masei debitoriale, s-a constatat imposibilitatea totală a achitării creanțelor în sumă de 157 644 lei, pe motiv al incapacității de plată, cu intentarea procedurii de lichidare a întreprinderii.

Concomitent, la 27.05.2009, aceeași instanță de judecată, la cererea de revizuire depusă de creditorul SC „XXXXX” SRL referitor la pretinsa sumă de 1 097 090 lei și a taxei de stat în sumă de 32 912, 7 lei, ce urmau a fi încasate în baza titlului executoriu emis în temeiul hotărârii din 26.03.2009 și care nu au fost reflectate în raportul lichidatorului, a dispus admiterea acesteia, anularea încheierii 06.04.2009, cu reluarea procedurii de insolvență al SRL „XXXX”.

Prin hotărârea CA Economice din 24.09.2009, a fost intentat procesul de insolvență față de SRL „XXXXX”, fiind numită în calitate de administrator T. Casian.

Prin hotărârea CA Economice din 22.03.2010, a fost încetat procesul de insolvență față de SRL „XXXXX” cu aprobarea bilanțului de lichidare prezentat de administratorul provizoriu T. Casian și lichidarea întreprinderii, reținându-se de drept dispozițiile art. 153, 154 din Legea insolvenței, iar în fapt incapacitatea de plată pentru acoperirea creanțelor creditoare și a cheltuielilor procesului de insolvență.

La 29.04.2010, prin decizia Camerei înregistrării de Stat, s-a dispus radierea persoanei juridice SRL „XXXXX” din Registrul de Stat al persoanelor juridice.

Din actul de constatare nr. 12/36 din 28.05.2010, întocmit de către specialistul CCCEC rezultă că, conducerea SRL „XXXX” nu a prezentat pentru control documentele necesare, în lipsa cărora a fost imposibil de a stabili nomenclatorul activelor întreprinderii și valoarea acestora la momentul depunerii cererii la CAE privind declanșarea procesului de insolabilitate. De rând cu aceasta s-a constatat că, majoritatea cantității de lapte colectat de SRL „XXXX” în perioada 2008, a fost realizat potrivit documentelor prezentate către SRL „XXXX”.

În același context, în baza actului de control din 08.05.2009 efectuat de către IFS Edineț s-a constatat că, în perioada 01.04.2008 - 31.03.2009, SRL „XXX” a procurat de la SRL „XXX” lapte în sumă totală de 11 432 093,93 lei, achitându-se cu 169 882, 30 lei, diferența neachitată fiind de 7 623 011 lei, ce a fost ridicată în numerar din contul bancar fiind transmisă în avans.

Potrivit actelor prezentate, datoria formată de către SRL „XXXX” față de SRL „XXXX” este de 7 623 011 lei, fiind expirate termenele de prescripție în privința altor datorii, suma creanțelor transmisă prin cesiune de la SRL „XXXXXX” către SRL „XXXX” fiind de 6 075 882 lei, diferența de 1 547 129 lei acoperind datoria formată față de bugetul public național în sumă de 982 089, 71 lei, creat ca rezultat al tranzacției nominalizate.

Totodată, reieșind din conținutul raportului nr. 3 privind terminarea procedurii de insolabilitate a SRL „XXXX”, prezentat CAE la 10.03.2010 de către administratorul provizoriu T. Casian, restanța validată la bugetul public național de 673 730,18 lei cu penalități și amenzi în sumă de 344 895,7 lei, în total 1 018 625,88 lei, suma supusă achitării fiind de 96 913,32 lei, deși întreaga sumă putea fi acoperită din mijloacele deținute de către SRL „XXXX” ce urmau a fi transferate către SRL „XXXX” în vederea achitării datoriilor pentru laptele procurat, IFS alături de CNAS fiind la acel moment creditori preferențiali.

Astfel, materialele cauzei penale denotă cert faptul că, depunând la începutul lui martie 2009 cererea cu privire la declanșarea procedurii de insolabilitate cu documentele anexate la ea, administratorul SRL „XXXXXX”, Nistor Ion, nu a prezentat informație veridică cu privire la tranzacția pe care a avut-o cu SRL „XXXXXX” referitor la livrarea către aceasta în perioada 01.04.2008 - 31.03.2009 a materiei prime-lapte în sumă totală de 11 432 093,93 lei, pentru ce i-a fost achitată doar suma de 169 882, 30 lei, diferența restantă de 7 623 011 lei, potrivit declarațiilor martorilor Seu Svetlana și Selezniova Lidia, fiind ridicată de el în avans la începutul lunii cu depunerea ei ulterioară, pentru crearea unei imagini greșite referitor la lipsa mijloacelor bănești pentru achitarea datoriilor formate, demonstrând în așa mod, în cadrul procesului de insolabilitate, incapacitatea de plată a întreprinderii, fapt ce și determină prezența în acțiunile lui a elementelor infracțiunii de insolabilitate fictivă, prevăzută la art. 253 alin. (2) lit. b) Cod penal.

De aceea, argumentele invocate de partea apărării, privind lipsa unei acoperiri a datoriei față de bugetul public național, sunt absolut nefondate și vin în contradicție cu probele materiale enunțate mai sus.

Nu poate fi reținut nici argumentul referitor la prezența unei insolabilități reale, sub pretextul că, suma creanțelor validate în procesul de insolabilitate, evaluat la 4 370 059,13 lei, a avut doar o acoperire de 120 750 lei, or tocmai că, neachitarea de către SRL „XXX” către SRL „XXXXXX” a restanței debitoriale în sumă de peste 7

000 000 lei, a și determinat declanșarea în acest scop a unui proces de insolvabilitate fictivă.

În împrejurările menționate, instanța de apel a reținut prezența în acțiunile lui Nistor Ion a elementelor infracțiunii, prevăzută de art. 253 alin. (2) lit. b) Cod penal, însă ținând cont de faptul că, la momentul examinării cauzei în ordine de apel, a expirat termenul de prescripție pentru atragerea lui la răspunderea penală, stabilit de art. 60 alin. (1) lit. b) Cod penal, instanța de apel a dispus încetarea în această parte a procesului penal, în temeiul art. 332 alin. (1) și 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, lăsând fără soluționare acțiunea civilă, formulată pe acest capăt de învinuire, ceea ce în corespundere cu art. 225 alin. (4) Cod de procedură penală, nu împiedică inițierea ei în ordinea procedurii civile.

8. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, cu recursuri ordinare au contestat-o:

- procurorul, făcând trimitere la prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, solicită casarea acesteia pe învinuirea lui Nistor Ion conform art. 191 alin. (5), 253 alin. (2) lit. b) Cod penal, cu transmiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel, pe motiv că, instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apelul procurorului și decizia nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Totodată, se invocă că instanța de apel neîntemeiat a menținut încetarea procesului penal pe art. 191 alin. (5) Cod penal, or, procurorul r-nului Edineț conform art. 287 alin. (1) Cod de procedură penală, a dispus anularea ordonanței procurorului din 30.06.2010, cu reluarea urmăririi penale și a transmite cauza în gestiunea altui procuror, motiv de reluare a urmăririi penale servind încălcarea drepturilor părții vătămate la o examinare echitabilă a cauzei. Iar prin ordonanța din 27.10.2010, au fost conexate două cauze penale și la 15.11.2010, Nistor Ion a fost pus sub învinuire pe cele două episoade pe art. 191 alin. (5) Cod penal. Instanța de apel s-a referit la practica CSJ care nu este relevantă în cazul prezent. De asemenea, art. 287 alin. (1) Cod de procedură penală, a fost declarat neconstituțional prin Hotărârea Curții Constituționale din 14.05.2015, astfel poziția instanței de apel este ilegală, or, la momentul emiterii ordonanței de reluare a urmăririi penale, art. 287 alin. (1) Cod de procedură penală nu era declarat neconstituțional;

- avocatul Scutelnic Constantin în numele părții vătămate Munteanu Ion, făcând trimitere la prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, solicită casarea acesteia cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 191 alin. (5), 252 alin. (2) lit. b), 253 alin. (2) lit. b) Cod penal, cât și admiterea acțiunii civile cu dispunerea încasării din contul lui Nistor Ion a prejudiciului material în sumă de 205 394 lei, în beneficiul părții vătămate GT „Munteanu Ion”, în rest invocând aceleași motive menționate de procuror.

8.1. Inculpatul Nistor Ion, în conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, a depus referință privind opinia sa asupra recursurilor declarate de către procuror și de avocatul Scutelnic Constantin în numele părții vătămate Munteanu Ion, solicitând respingerea acestora, deoarece decizia instanței de apel este corectă și corespunde legii, iar temeiurile indicate în recursuri sunt pur declarative.

9. Judecînd recursurile ordinare în raport cu materialele cauzei și temeiurile invocate, Colegiul penal lărgit concluzionează că acestea urmează a fi respinse ca inadmisibile din următoarele considerente.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, judecînd recursul, instanța respinge recursul ca inadmisibil, cu menținerea hotărîrii atacate.

Conform art. 424 Cod de procedură penală, instanța de recurs judecă recursul numai cu privire la persoana la care se referă declarația de recurs în raport cu calitatea pe care aceasta o are în proces și numai în limitele temeiurilor prevăzute în art. 427 Cod de procedură penală, fiind în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, fără însă a i se agrava situația.

Referitor la recursul ordinar declarat de procuror

În recursul ordinar, procurorul invocă în drept temei de casare a deciziei instanței de apel prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, precum că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel și decizia instanței nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Conform art. 424 alin (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs se pronunță doar în limitele temeiurilor invocate în recurs, care potrivit art. 429 alin (1) trebuie să fie motivat.

Însă, în pofida prevederilor enunțate, recurentul nu specifică asupra căror motive concrete din apel nu s-ar fi pronunțat instanța de apel, omițîndu-se totalmente motivarea ilegalității deciziei contestate în acest sens, cu indicarea unor concrete erori în aspectul vizat, iar instanța de recurs nu este competentă să completeze din oficiu recursul procurorului cu circumstanțe în fapt și în drept, care ar agrava situația inculpatului și care ar justifica acest recurs.

Or, conform art. 24 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de judecată nu este organ de urmărire penală, nu se manifestă în favoarea acuzării sau a apărării și nu exprimă alte interese decît interesele legii.

Din conținutul recursului declarat de procuror, recurentul invocă dezacordul cu încetarea procesului penal pe art. 191 alin. (5) Cod penal.

Referitor la alegațiile recurentului cu privire la faptul că, ordonanța de reluare a urmăririi penale a fost întocmită înainte de a fi declarat art. 287 alin. (1) Cod de procedură penală neconstituțional prin Hotărârea Curții Constituționale din 14 mai 2015, Colegiul penal lărgit atestă că, efectul declarării unei norme neconstituționale este luat în considerare atît în timpul urmăririi penale, cît și cercetării judecătorești.

Făcînd o analiză în retrospectivă a ordonanțelor emise de procuror, Colegiul penal lărgit menționează că, instanța de apel just a conchis temeinicia soluției judiciare referitor la faptul că, ordonanțele de reluare a urmăririi penale și punerea sub învinuire a lui Nistor Ion contravin prevederilor art. 6 pct. 44, art. 22 alin. (2), 287 alin. (4) Cod de procedură penală, art. 4 Protocolul 7 al CEDO și art. 7 alin. (2) Cod penal, potrivit căror hotărârea organului de urmărire penală de scoatere a persoanei de sub urmărirea penală sau de încetare a urmăririi penale, precum și hotărârea judecătorească definitivă, împiedică reluarea urmăririi penale, punerea sub o nouă învinuire mai gravă pentru aceeași persoană, pentru aceeași faptă, cu excepția cazurilor cînd fapte noi ori recent descoperite sau un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente au afectat hotărârea pronunțată și nimeni nu poate fi supus urmării penale și pedepsei penale de mai multe ori pentru una și aceeași faptă.

Astfel, Colegiul penal lărgit susține constatările instanței de apel, prin care a menționat că, concluziile conținute în ordonanțele de reluare a urmăririi penale din 01.03.2010 și 30.06.2010 cu punerea ulterioară a lui Nistor Ion sub învinuire prin ordonanța din 15.11.2010 nu și-au găsit motivare în coraport cu prevederile pct. 7 și 8 a Hotărârii Curții Constituționale referitor la excepția de neconstituționalitate a prevederilor alin. (6) art. 63 din Codul de procedură penală, nr. 26 din 23.11.2010, conform cărora: *„pentru ca organul de urmărire penală să poată relua urmărirea penală, legiuitorul, la alin. (4) art. 287 Cod de procedură penală, a stipulat că această acțiune se admite numai dacă apar fapte noi sau recent descoperite ori un viciu fundamental în cadrul urmăririi precedente, a fost de natură să afecteze hotărârea pronunțată. Acestea sunt unicele circumstanțe, în care intervine derogarea de la principiul de a nu fi urmărit, judecat sau pedepsit de mai multe ori pentru aceeași faptă, consacrat de an. 4 din Protocolul nr. 7 CEDO și art. 22 Cod de procedură penală, care la alin. (2) prevede derogările admisibile. Numai o astfel de interpretare a dreptului de a nu fi urmărit sau judecat de mai multe ori pentru aceeași faptă este în concordanță cu art. 21 din Constituție, care stipulează obligația statului de a asigura toate garanțiile necesare apărării persoanei în cadrul procesului judiciar și alin. (1) art. 16 din Constituție privind îndatorirea primordială a statului de a respecta și ocroti persoana”*.

Or, potrivit art. 22 Cod de procedură penală, *„nimeni nu poate fi urmărit de organele de urmărire penală, judecat sau pedepsit de instanța judecătorească de mai multe ori pentru aceeași faptă”*. Acest principiu de „*non bis in idem*” se regăsește și în art. 4 al Protocolului nr. 7 la Convenția Europeană a Drepturilor Omului și libertăților fundamentale, ce stipulează că *„Nimeni nu poate fi urmărit sau pedepsit penal de către jurisdicțiile aceleiași stat pentru săvârșirea infracțiunilor pentru care a fost deja condamnat printr-o hotărâre definitivă conform legii și procedurii penale ale aceleiași stat”*.

Mai mult, acest articol se referă nu numai la dreptul de a nu fi judecat, condamnat de două ori pentru aceeași faptă, ci și la dreptul de a nu fi urmărit penal de două ori pentru aceeași faptă.

Așadar, Colegiul penal lărgit conchide că, instanța de apel just a ajuns la concluzia că, în speța respectivă nu au fost stabilite fapte noi sau recent descoperite sau viciu fundamental ce în cadrul urmăririi precedente ar fi afectat hotărârile de încetare a urmăririi penale, ordonanța de reluare a urmăririi penale din 15.11.2010, fiind contrară prevederilor art. 22 și 287 alin (4) Cod de procedură penală.

Totodată, instanța de recurs este de acord cu concluzia instanței de apel care susține că, din conținutul ordonanței de reluare a urmăririi penale din 15.11.2010, temeiurile care au stat la baza emiterii acesteia nu pot fi încadrate în sintagmele legale de fapte noi ori recent descoperite sau viciul fundamental, motiv pentru care această ordonanță este neîntemeiată, mai mult, ordonanța este lovită de nulitatea absolută și nu produce careva consecințe juridice.

Reieșind din sensul legislației procesual penale, ordonanța de reluare a urmăririi penale și punerea persoanei sub învinuire nu este enumerată ca act de sesizare a instanței, or, aceasta duce la terminarea urmăririi penale cu întocmirea rechizitoriului, care este prevăzut de lege ca act de sesizare a instanței, însă, la caz, ordonanța de reluare a urmăririi penale care este lovită de nulitate absolută duce concomitent și la nulitatea rechizitoriului care are la bază ordonanța menționată.

În concluzie, Colegiul penal lărgit menționează că, condițiile care admit reluarea urmăririi penale prevăzute de art. 287 alin. (1) Cod de procedură penală, depășesc limitele circumscrise de Convenția Europeană, constituind o derogare inadmisibilă de la prevederile art. 4 al Protocolului nr. 7, potrivit căruia nici o derogare de la prezentul articol nu este îngăduită în temeiul art. 15 CEDO. Prin urmare, statele nu sunt în drept de a institui, prin lege, alte temeuri de redeschidere a proceselor încetate anterior.

Față de considerentele relatate, Colegiul penal lărgit ajunge la concluzia că, nu există temei legal pentru admiterea recursului ordinar declarat de procuror și potrivit legii, se impune respingerea acestuia ca inadmisibil, cu menținerea hotărârii atacate.

Referitor la recursul ordinar declarat de avocatul Scutelnic Constantin în numele părții vătămate Munteanu Ion.

Colegiul penal lărgit constată că, din conținutul acestuia rezultă că recurentul, nu este de acord cu hotărârile contestate în latura penală și civilă, solicitând condamnarea inculpatului cu stabilirea unei pedepse cu închisoare și admiterea acțiunii civile cu dispunerea încasării de la Nistor Ion a prejudiciului material de 205 394 lei în beneficiul părții vătămate GT „Munteanu Ion”.

La acest capitol Colegiul penal lărgit ține să menționeze că, potrivit art. 420 alin. (4) Cod de procedură penală, nu pot fi atacate cu recurs sentințele în privința cărora persoanele indicate în art. 401 nu au folosit calea apelului ori au retras apelul, dacă legea prevede această cale de atac.

Potrivit acestei norme, rezultă că pentru ca o parte să poată ataca cu recurs ordinar o hotărâre judecătorească, aceasta urma să o conteste anterior prin căile ordinare de atac.

Din materialele cauzei rezultă că, sentința instanței de fond, prin care Nistor Ion a fost condamnat în baza în baza art. 253 alin. (2) lit. b) Cod penal, nu a fost contestată cu apel nici de către partea vătămată Munteanu Ion și nici de avocatul acestuia.

Prin urmare, se constată că avocatul Scutelnic Constantin în numele părții vătămate Munteanu Ion, nu a utilizat calea ordinară de atac – *apelul*, prin urmare nu poate contesta cu recurs hotărârea judecătorească.

Legislatorul are în vedere și situația când în recurs nu pot fi invocate temeuri pentru recurs care n-au fost invocate în apel.

Astfel, Colegiul penal lărgit menționează că, conform art. 427 alin. (2) Cod de procedură penală, temeurile menționate la alin. (1) pot fi invocate în recurs doar în cazul în care au fost invocate în apel sau încălcarea a avut loc în instanța de apel.

În asemenea condiții, recursul ordinar declarat se respinge ca inadmisibil, pe motiv că partea vătămată nu a utilizat calea ordinară de atac - *apelul*.

10. În conformitate cu art. 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E :

Respinge, ca inadmisibile, recursurile ordinare, declarate de procurorul din Procuratura de nivelul Curții de Apel Bălți, Costaș Valentina și de avocatul Scutelnic Constantin în numele părții vătămate Munteanu Ion, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 18 mai 2016, în cauza penală în privința lui *Nistor Ion XXXXX* cu menținerea hotărârei atacate.

Decizia este irevocabilă.
Publicată integral la **21 martie 2017**.

Președinte:

Elena Covalenco

Judecători:

Ion Guzun

Liliana Catan

Iurie Diaconu

Nadejda Toma